

Ysgrifennwch eich enw yma

Cyfenw

Enwau eraill

Dyfarniad
Pearson BTEC
Lefel 1/Lefel 2
Cyntaf

Rhif y Ganolfan

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Rhif Cofrestru'r Dysgwr

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Gwasanaethau Cyhoeddus

Uned 1: Rôl a Gwaith y Gwasanaethau Cyhoeddus

Dydd Mawrth 19 Mai 2015 – Prynhawn

Amser: 1 awr

Cyfeirnod y Papur

21933G

Nid oes angen unrhyw ddeunyddiau eraill arnoch.

Cyfanswm
Marciau

Cyfarwyddiadau

- Defnyddiwch inc neu feiro **du**.
- **Llenwch y blychau** ar frig y dudalen hon drwy nodi eich enw, rhif eich canolfan a rhif cofrestru'r dysgwr.
- Atebwch **bob** cwestiwn.
- Atebwch y cwestiynau yn y manau gwag a ddarperir – *efallai bydd mwy o le gwag nag y bydd arnoch ei angen.*

Gwybodaeth

- 50 yw cyfanswm y marciau ar gyfer y papur hwn.
- Mae'r marciau ar gyfer **pob** cwestiwn yn cael eu dangos mewn cromfachau – *defnyddiwch hyn fel canllaw ar gyfer faint o amser i'w dreulio ar bob cwestiwn.*

Cyngor

- Darllenwch bob cwestiwn yn ofalus cyn dechrau ei ateb.
- Ceisiwch ateb pob cwestiwn.
- Edrychwch dros eich atebion os cewch amser ar y diwedd.

P48839A

©2015 Pearson Education Ltd.

1/

Trowch y dudalen ►

PEARSON

Atebwch BOB cwestiwn.

Rhaid ateb rhai cwestiynau trwy roi croes mewn blwch ☒. Os byddwch yn newid eich meddwl am ateb, rhowch linell drwy'r blwch ☒ ac yna rhowch groes i nodi eich ateb newydd ☒.

- 1** Mae gwasanaethau cyhoeddus yn gallu cael eu grwpio yn ôl y math o waith maen nhw'n ei wneud.

Tynnwch linell i gysylltu pob gwasanaeth cyhoeddus â'r grŵp cywir.

Gwasanaeth cyhoeddus	Grŵp
	Llywodraeth ganolog
Tân ac achub	Awdurdodau lleol
	Y lluoedd arfog
Y Llu Awyr Brenhinol	Y sector gwirfoddol
	Y gwasanaethau brys

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 1 = 2 farc)

2 (a) Mae Sefydliad Cenedlaethol Brenhinol y Badau Achub (*RNLI*) yn rhan o'r sector gwirfoddol.

(i) Rhowch **bwrpas** yr *RNLI*.

(1)

(ii) Enwch **un** gwasanaeth arall sy'n rhan o'r sector gwirfoddol.

(1)

(b) Enwch **ddau** wasanaeth mae'r llywodraeth ganolog yn gyfrifol amdanyn nhw.

(2)

1

2

(c) Rhowch **un** pwrpas y gwasanaethau brys.

(1)

Un pwrpas sydd gan y Gwasanaeth Prawf (*Probation Service*) yw cefnogi troseddwy'r pan maen nhw yn y ddalfa (*in custody*).

(d) Esboniwch **un** pwrpas arall y Gwasanaeth Prawf.

(2)

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 2 = 7 marc)

3 (a) Mae'r sector gwirfoddol yn derbyn cyllid gan amrywiaeth o ffynonellau.

Rhowch **ddwy** o ffynonellau cyllid y sector gwirfoddol.

(2)

1 .....

2 .....

(b) Mae awdurdodau lleol yn codi tâl uniongyrchol am ddefnyddio gwasanaethau.

Nodwch **un** enghraifft o wasanaeth sydd â thâl uniongyrchol.

(1)

- A** rhenti
- B** trydan
- C** presgripsiynau
- D** trenau

(c) Mae'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (GIG) yn cael ei gyllido gan y llywodraeth ganolog.

(i) Esboniwch **un** fantais i'r GIG o gael ei gyllido gan y llywodraeth ganolog.

(2)

.....

.....

.....

(ii) Esboniwch **un** anfantais i'r GIG o gael ei gyllido gan y llywodraeth ganolog.

(2)

.....

.....

.....

(d) Nodwch pa adran o'r llywodraeth sy'n gyfrifol am y gwaith o leihau llygredd a gwastraff.

(1)

.....

.....

(e) Mae gwasanaeth yr heddlu yn cynnal arolygon atal troseddu (*crime prevention surveys*).

Esboniwch **un** ffordd y gall hyn helpu gwasanaeth yr heddlu i gyflawni ei bwrpas.

(2)

.....

.....

.....

.....

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 3 = 10 marc)

4 (a) Rhowch **ddwy** ffordd mae gwasanaethau cyhoeddus yn cael eu clustnodi (*allocated*) i unigolion.

(2)

1 .....

2 .....

(b) Mae'r gwasanaeth tân ac achub yn cymryd cyfrifoldeb am y gwasanaethau mae'n eu darparu.

(i) Esboniwch **un** fantais o'r ffaith bod y gwasanaeth tân ac achub yn cymryd cyfrifoldeb am y gwasanaethau mae'n eu darparu.

(2)

.....

.....

.....

(ii) Esboniwch **un** anfantais o'r ffaith bod y gwasanaeth tân ac achub yn cymryd cyfrifoldeb am y gwasanaethau mae'n eu darparu.

(2)

.....

.....

.....

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 4 = 6 marc)

5 Mae'n rhaid i sefydliadau'r gwasanaethau brys, gan gynnwys yr heddlu, weithio gyda'i gilydd i reoli digwyddiadau (*incidents*).

(a) Enwch **un** gwasanaeth brys arall fyddai'n cymryd rhan mewn rheoli digwyddiadau ar y tir.

(1)

(b) Enwch **un** gwasanaeth brys arall fyddai'n cymryd rhan mewn rheoli digwyddiadau ar y môr.

(1)

(c) Pan fyddan nhw'n gweithio gyda'i gilydd, mae'n rhaid i sefydliadau'r gwasanaethau cyhoeddus sicrhau bod llwybrau cyfathrebu yn effeithiol.

Esboniwch **ddau** reswm pam mae'n bwysig sefydlu llwybrau cyfathrebu effeithiol.

(4)

1 .....

2 .....

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 5 = 6 marc)

6 Yn 2011, roedd terfysgoedd (*riots*) yn Llundain ac mewn dinasoedd mawr eraill. Gwnaeth y terfysgoedd barhau am sawl diwrnod ac yn ystod y cyfnod hwnnw, cafodd dros 3 000 o bobl eu harestio a chafodd difrod (*damage*) gwerth miliynau o bunnoedd ei wneud.

Esboniwch **ddwy** ffordd mae'r heddlu a'r gwasanaethau iechyd yn gweithio gyda'i gilydd i reoli digwyddiadau mawr (*major incidents*).

1 .....

.....

.....

.....

2 .....

.....

.....

.....

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 6 = 4 marc)

7 Mae awdurdodau lleol yn darparu cyllid ar gyfer amrywiaeth o wasanaethau lleol.

(a) Enwch **un** dreth (*tax*) sy'n cael ei defnyddio gan lywodraeth leol i godi arian ar gyfer gwasanaethau cyhoeddus.

(1)

Mae cyllid awdurdodau lleol ar gyfer gwasanaethau hamdden a threftadaeth (*heritage*) wedi cael ei leihau ond rhaid cyflawni rhwymedigaethau (*obligations*) statudol i'r gymuned leol. Un ffordd mae awdurdodau lleol yn gallu cyflawni hyn yw trwy dorri'r gwasanaethau hyn.

(b) Esboniwch **ddwy** o effeithiau posibl torri gwasanaethau hamdden a threftadaeth.

(4)

1

2

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 7 = 5 marc)

8 Rhowch **ddau** reswm pam mae sefydliadau'r gwasanaethau cyhoeddus yn codi tâl uniongyrchol am rai o'r gwasanaethau maen nhw'n eu darparu.

1

2

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 8 = 2 farc)

TUDALEN WAG

TUDALEN WAG

